

Laudáció Miholics Zoltán kitüntetéséhez

Tisztelt Hölgyeim és Uraim, kedves ünnepe! !

Nagy megtiszteltetés számomra, hogy itt, gróf Széchenyi István otthonában én köszönhetek egy felvidéki magyar pedagógust, aki mint pedagógus nemcsak oktatott, nemcsak a tudást adta át sok-sok éven keresztül tanítványainak, hanem értékrendet alakított ki, nemzettudatra nevelte őket, mely nemzettudat alapja többek között gróf Esterházy János és Duray Miklós munkássága, felvállalása.

Miholics Zoltán 1943.márcis 27-én Komáromban született, értelmiségi családból. Édesapja a Komáromszentpéteri Alapiskola igazgatója, édesanyja tanítónő, nagyapja ugyanitt kántortanító. A komáromi gimnázium elvégzése után a nyitrai pedagógiai főiskolán vörös diplomával szerzett földrajz-biológia szakos képesítést 1964-ben. Egy év katonaság után került Bátorkeszire tanítani, és a helyi alapiskola tanári korának oszlopos tagja volt egészen a 2004-es nyugdíjazásáig. 1969-ben elvette feleségül – a pályafutását szintén az iskolában töltő – kolléganőjét, Bakonyi Máriát. Két gyermekük született, Katalin, aki Nyitrán szerzett mérnöki diplomát, illetve Zoltán, aki a Pécsi Tudományegyetemen abszolválta tanulmányait és szerzett magyar szakos tanár és bölcsész, valamint angol szakos tanár és bölcsész oklevelet.

ISKOLAI TEVÉKENYSÉGE

Földrajzot és testnevelést, alkalomszerűen magyar nyelvet és irodalmat tanított. Minden ősszel töretlen lelkesedéssel fogott neki a gyermekhad futballigényei kielégítésének, de tornaterem híján kénytelen volt alternatív tevékenységeket is keresni, más sportágakat kipróbálni. Az iskola a helyi szövetkezet jóvoltából hozzájutott egy kis helyiséghez, ahová pont befért egy pingpongasztal és néhány szék. Amíg az egyik csoport asztaliteniszezett, a másik a székeken ülve sakkozott. Történelmi időszak volt ez, hiszen mindkét szakkör azóta is tevékeny: az asztaliteniszezők a járási bajnokságban, a sakkozók pedig a második ligában szerepelnek.

1975-ben minden Bátorkeszi lakost, de a teljes kisebbségi közösséget büszkeséggel töltötte el az a tudat, hogy ennek a négyezer lakosú nagy községnek a négytagú csapata nyerte meg az országos sakk bajnokságot. Nem mindennapi fantasztikus eredmény volt ez, hiszen a kezdetektől csupán csak 10 év telt el. Bátorkeszi neve és az ünnepelelt neve futótűzként terjedt el az egész csehszlovák és magyar sakkéletben. Ezt az eredményt még kétszer, 1980-ban és 1984-ben sikerült megismételni.

A csapatsikerek mellett egyéniben is sok-sok megsüvegelendő eredményt értek el tanítványai, a legszebben csillogót közülük – Polgár módra – a saját lánya, aki 1986-ban ifjúsági és felnőtt női országos bajnok lett, majd Katalin gyermeke, Klaudia vitte tovább a stafétabotot, és lett a 14 éves korcsoport szlovákiai bajnoka, majd járta meg az Európa- és világbajnokságot, és akit sajnos a legszörnyűbb betegség fosztott meg a kibontakozás lehetőségétől 21 éves korában. (A tiszteletére azóta a nevével fémjelzett emlékversenyt rendeznek évente Bátorkeszin.)

A 60-as évek második felében, nem sokkal munkába állása után megtapasztalhatta a kommunista rezsim mesterkedését, az el szlovákosítást. Már akkor sok magyar szülőt próbáltak rászedni, hogy írassa szlovák iskolába gyerekét. Próbálkoztak azzal is, hogy magyar nyelvet tanítsanak szlovák iskolákban, és így átcsábítani a gyerekeket, mondván itt is tanulhatsz magyarul. Nem volt ez másként Bátorkeszin sem, ahol Zoli bácsi főiskolás barátját, aki a szlovák iskolában tanított, próbálták rávenni, hogy magyar nyelvet tanítson a szlovák iskolában. Mind a ketten látták, mire megy itt ki a játék, így barátja nem vállalta el a feladatot. Meg is lett az eredménye, elbocsájtották az iskolából. Ekkor Zoli bácsi közbenjárására a komáromszentpéteri alapiskolában

kapott állást, majd pedig 2 évre rá közbenjárt a helyi magyar tanítási nyelvű alapiskolában, hogy visszajöhessen és ott kaphasson munkát. Ezek a próbálkozások már előzményei voltak annak a programnak, amely keretén belül később a kommunista rezsim le akarta építeni, majd meg akarta szüntetni a magyar iskolákat.

MEGMARADÁSUNKÉRT

1998 január első felében megjelent az illetékes minisztérium közlönye, mely állást foglalt amellett, hogy a dokumentációkban nincs helye a magyar nyelvnek, így a hamarosan kiosztásra kerülő félévi bizonyítványokban sem. Helyi kezdeményezésre összeült egy – batorkeszi és búcsi pedagógusokból verbuválódott – rögtönzött válságstáb, mely arra kérte a szülőket, hogy tiltakozásul ne vegyék át a gyermekeik előmenetelét értékelő szlovák nyelvű tanúsítványt. Többségük eleget is tett a kérésnek. A hivatalos szervek erre válaszul március 15-i hatállyal elbocsátották a két érintett iskola igazgatóját. A másnap kiérkező, a mečiarri rezsimet kiszolgáló csinovnyikok kinevezte igazgatókat azonban a tantestületek tagjai a saját testüikkel sorfalat állva akadályozták meg abban, hogy a batorkeszi, illetve a búcsi iskola területére léphessenek.

A helyzet kezelése érdekében megalakult egy petíciós bizottság, melyben a batorkeszi tantestületet Miholics Zoltán képviselte. Ők tárgyaltak a járási funkcionáriusokkal, mely tárgyalásokra a két falu polgárai is elkísérték őket, díszkíséret gyanánt. A rendőrség a maga módján „rendet teremtett”, mire a „lázdók” élőláncot alkottak a két – egymástól négy kilométerre lévő – falu között. A két igazgató kieső bérét a pedagógusok a saját jövedelmükből pótolták egészen október közepéig, a választásokig. Kitartásuk végül meghozta gyümölcsét, az igazgatókat visszahelyezték pozíciójukba, és a bizonyítványokat ezután magyar nyelven is kitöltötték. Nagy győzelem volt ez a hivatali bürokrácia és a hatalom arroganciája felett. A két falu utólag megkapta a Pro Probitate – Helytállásért díjat, melyet Batorkeszi nevében Miholics Zoltán vett át. Azóta több mint húsz év eltelt, mégis rendszeresen tartanak bensőséges megemlékezéseket az akkori eseményekről.

A FALU POLGÁRA

Aktivitása nem korlátozódott kizárólag az iskolára. Diákjai felnőttekké cseperedtek, velük pingpongozott a kerületi bajnokságban, futballozott, sakkozott. Edzette is őket, volt, amikor egyszerre töltött be „mindenes” szerepkört a diák, az ifi és a felnőtt focicsapatnál. Sosem volt párttag, de amikor megalakult az Együttélés Politikai Mozgalom, úgy érezte, ott még többet tehetne a felvidéki magyarságért, és hamarosan már elnökségi tagként dolgozott a helyi szervezetben. Jelenleg a Szövetség (Aliancia) aktív tagja. Nemzetközi saktornákat rendezett (pl. Tábortűz Kupa, Duna Kupa stb.), melyekre lengyel, német, cseh és magyarországi csapatok jöttek el versenyezni.

1990-ben az elsők között kapott kitüntetést az évente megrendezésre kerülő Falunap alkalmából, mely rendezvénysorozat keretén belül rapid, élő sakk és diáksaktornák, valamint futóversenyek rendezésében vett részt. A bársonyos forradalom után évtizedekig állandó tagja volt a batorkeszi képviselői testületnek, cikkei jelentek meg a helyi és járási lapban, sőt az Új Szóban is.

A batorkeszi futballcsapat megalakulásának 100. évfordulójára a falu nagy ünnepséget rendezett, melyen a szervezet elnöke őt kérte fel, hogy interjút adjon az Új Szónak, mint az a személy, aki a legtöbbet tett a falu labdarúgásáért. És nem utolsó sorban a több évtizeden keresztül az Ő által írt Krónikák alapján, melyek valóságos kordokumentumok, 2015-ben megjelent A Batorkeszi sakk ötven éve c. könyv.

Nyolcvan évesen is megjelenik ott, ahová meghívják, segít ott, ahol szükség van rá. Korához képest jó egészségnek örvend.

FELVIDÉKI ÉRTÉKTÖRZŐK

946 01 Révkomárom,

Dunarakpart 42/3

mobil. 00421 905 921 250

Ezért, az egész életében elvégzett munkájáért, mellyel a felvidéki magyarságot szolgálta és a nemzeti összetartozást erősítette

a Felvidéki Értéktörzők Miholics Zoltánt a *Széchenyi Társaság Díjára* javasolja.

2023.július 12

Pallag György

Felvidéki Értéktörzők - elnök